

СЕКЦІЯ 3

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ УМОВАХ

Вердібекова Х. А., магістр,
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»,
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,
Україна

Наукові керівники – **Мойсеєнко Н. Г.**, канд. філол. наук, доц.,
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,
Україна.

Цокур О. С., д-р пед. наук, професор,
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,
Україна

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ПІДХОДИ, ФОРМИ І МЕТОДИ

Одним із пріоритетних завдань розвитку української вищої освіти є її інтернаціоналізація та розширення потреби українських кадрів за кордоном, що має під собою модернізацію системи навчання англійської мови у вищих навчальних закладах.

Мета дослідження: полягає у вивченні сучасних методів, підходів та форм професійно-орієнтованого навчання англійській мові у вищій школі.

У сучасній ВШ, пріоритетно розглядаються два шляхи щодо вивчення та навчання іноземної мови. Перший шлях – навчання **ESP** (English for Specific Purposes). Цей підхід є основною складовою вивчення мови при підготовці кваліфікованих спеціалістів за різними напрямками.

Концепція ESP розвивається за двома основними напрямками: лінгвістичним і лінгводидактичним. У лінгвістичному контексті теорія **ESP** заснована на вивченні мовних творів у процесі спілкування людей і реалізується «в усному і письмовому дискурсі у формі текстів», що знаходиться у сфері інтересів лінгвістів і фахівців в галузі теорії мови, тимчасом як лінгводидактичний аспект є предметом багатьох досліджень у галузі теорій та методик викладання іноземної мови професійної освіти. Наразі цей підхід до навчання широко затребуваний у суспільстві, активно застосовується викладачами в практиці навчання іноземних мов у ВШ.

Другий підхід – **CLIL** (Content and Language Integrated Learning) – предметно-мовне інтегроване навчання розглядається як наступний етап розвитку ESP, оскільки пропонує інтегрувати іноземну мову в профільне навчання, зробивши мову інструментом, засобом. Цей підхід заснований на «**4 С**»: **Content** –

зміст предметної дисципліни; **Communication** – усна і письмова комунікація за фахом; **Cognition** – пізнання, тобто розвиток пізнавальних здібностей учнів у процесі вивчення мови і спеціального предмета; **Culture** (культура) – широкий спектр культурного контексту, спрямований на формування в учнів відповідальності за глобальне і локальне громадянське суспільство.

Цей підхід ґрунтується на положенні про те, що предмети вивчаються і викладаються мовою, яка не є рідною для студентів: мова стає засобом навчання; мова інтегрується у загальний навчальний план; базується насамперед на оволодінні мовою, а не на заучуванні; мова розглядається в реальних ситуаціях спілкування, в яких студенти можуть набути досвіду мовного спілкування, що є природним розвитком мовної компетенції; швидкість мови важливіша за її правильність і помилки є невід’ємною частиною вивчення мови.

На практиці існують варіанти взаємодії на різних рівнях: співпраця і кооперація, допоміжне навчання, спільне навчання. Але в сучасних реаліях такий підхід вимагає додаткових зусиль, адже кількість викладачів, які володіють однаковою мірою вузькопрофільною підготовкою та іноземною мовою, занадто мала, щоб перейти на таке навчання повсюдно.

Серед безлічі інноваційних напрямів у сучасній лінгводидактиці такі форми, методи і технології навчання найбільше відповідають цілям вивчення іноземної мови в межах ESP: метод проєктів, опитування, виробничі проєкти; метод візуалізації; навчання у співпраці та інші. Ці технології розвивають вміння: аналізувати і встановлювати проблему; чітко формулювати, висловлювати та аргументувати свою позицію мовою, що вивчається; спілкуватися, дискутувати, приймати рішення з урахуванням конкретних умов і наявності фактичної інформації.

Отже, у процесі переходу від традиційної освіти і навчання до нових стандартів, ми вважаємо, що викладачам можна рекомендувати лінгво-професійний підхід ESP. Поряд із використанням традиційних форм і методів бачиться доцільним застосування нових інноваційних ситуаційно-обумовлених методів, прийомів і технологій навчання. Сучасна освітня парадигма націлена на самостійність у навчанні, велику залученість у пізнавальний процес, стимулювання індивідуального пошуку і створення власних траєкторій розвитку, а не на традиційну передачу студентам готових знань, умінь і навичок. Перевагою зазначених технологій є те, що їх можна використовувати для досягнення цілей, визначених стандартом освіти, адже вони забезпечують насамперед професійний та особистий розвиток студентів, ведуть до оволодіння професійними компетенціями.

Список використаних джерел

1. *Basturkmen Helen. Ideas and Options in English for Specific Purposes / Basturkmen Helen. // – London: Lawrence Erlbaum Associates, 2006.*

2. *Choudhary Zahid Javid*. English for Specific Purposes: Its Definition, Characteristics, Scope and Purpose // *European Journal of Scientific Research* – Vol. 112, № 1 October, 2013. P. 138–151. <http://www.europeanjournalofscientificresearch.com>.
4. *Dudley-Evans Tony, St John Maggie Jo*. *Developments in English for Specific Purposes (A multi-disciplinary approach)*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011.

Гуменюк Т. В., здобувач вищої освіти
*КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»,
 Україна.*

*Науковий керівник – Кузнєцова Н. В., канд. пед. наук, доц.,
 КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»,
 Україна*

САМОСТІЙНА НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ

Одним із найважливіших завдань реформування вищої освіти в Україні є посилення ролі самостійної навчальної роботи студентів. Самостійна навчальна діяльність студентів закладів вищої освіти – це складний феномен, який поєднує в собі такі важливі дидактичні категорії: «навчальна діяльність», «самостійна діяльність», «пізнавальна діяльність».

Мета публікації – розглянути підходи до визначення цих понять.

У XX столітті проблема самостійності в навчанні й організація та здійснення самостійної навчальної діяльності набуває академічного бачення, і, відповідно, вивчення й дослідження.

Професійна підготовка молодого покоління і необхідність навчити вмінням і навичкам самостійного здобуття знань у певних галузях висувається на перший план.

Питанням самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти присвячені праці О. Вербицького, М. Єрецького, М. Князян, П. Підкасистого, М. Швед та інших.

Існує кілька підходів до трактування поняття «самостійна пізнавальна діяльність» студентів. Поряд із «самостійною пізнавальною діяльністю» широко вживаються терміни «пізнавальна самостійність», «самостійна робота» і т. п. Термін «самостійна пізнавальна діяльність» складається з кількох ключових слів, які виражають певні поняття.